

7 redenen waarom lokale NDE-centra essentieel zijn voor onze samenleving

Lokale natuur- en duurzaamheidscentra (NDE-centra) en stads- en kinderboerderijen spelen een onmisbare rol in onze samenleving. Deze centra, klein en groot, werken elk op hun eigen manier aan verschillende duurzame thema's. Het zijn niet alleen plekken voor jong en oud om te leren over natuur en duurzaamheid, maar ook om te ervaren, spelen, beleven, ontspannen en samenkomen. De sociale waarde voor leerlingen, mensen met een kleine beurs, mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en buurtbewoners is veel groter dan vaak wordt gezien.

Het is juist in deze tijd van het noodzakelijke herstel van verbindingen tussen mensen en de natuur en aandacht voor klimaatverandering belangrijk de waarde van deze laagdrempelige leer- en ontmoetingsplekken te erkennen en te behouden. Bij het GDO-netwerk zijn 140 NDE-centra in het land aangesloten. In dit artikel delen we zeven redenen waarom deze NDE-centra van onschatbare waarde zijn.

1. Lessen in de natuur zijn onvervangbaar

Natuur- en duurzaamheidslessen die buiten worden gegeven, zijn uniek en kan je niet vervangen door lessen in een klaslokaal. NDE-centra bieden kinderen én volwassenen de kans om direct en dichtbij huis in contact te komen met de natuur. Directe natuurbeleving en verwondering zorgen voor nieuwsgierigheid, een intrinsieke motivatie om de natuur te ontdekken en erover te leren. Buitenlessen stimuleren zowel cognitieve als motorische vaardigheden en bevorderen emotioneel welzijn, sociale vaardigheden en concentratie.

2. Essentiële rol in duurzame ontwikkeling

Wanneer kinderen vanaf jonge leeftijd duurzaamheidseducatie krijgen, ontwikkelen ze een zorgzame houding ten opzichte van de natuur en een gezonde, sociale en duurzame leefstijl. Onderzoek toont aan dat volwassenen die als kind natuur- en duurzaamheidsonderwijs hebben gehad, een positievere houding en duurzamer gedrag vertonen als het gaat om natuur en milieu. Zij maken een connectie met hun leefomgeving die blijft. Natuuronderwijs zorgt er op korte en lange termijn voor dat jongeren zich bewust worden van klimaatproblematiek, hiernaar handelen en bijdragen aan oplossingen. NDE-centra dragen door hun cruciale rol in

natuuronderwijs bij aan ontwikkeling van burgers die zich actief inzetten voor een duurzame samenleving.

3. Sociaal en duurzaamheid gaan hand in hand

NDE-centra en kinderboerderijen bieden naast natuur- en duurzaamheidseducatie ook een belangrijk sociaal component. In de activiteiten van NDE-centra komen thema's als water, afval, energie, voedsel, armoede en inclusie allemaal voorbij. Vaak ook in combinatie met elkaar. Zo zie je in bijvoorbeeld schooltuinieren al deze aspecten samenkomen. Niet alleen in de inhoud van activiteiten zie je een sterke sociale component terug, maar ook in de uitvoering daarvan. Voor kwetsbare groepen en mensen met een beperkt budget bieden deze plaatsen een laagdrempelige omgeving waar ze kunnen ontspannen, zich kunnen ontwikkelen en elkaar kunnen ontmoeten. Verschillende groepen uit de samenleving die elkaar elders niet zo snel zouden tegenkomen, ontmoeten elkaar bij het NDE-centrum. Lokale NDE-centra bevorderen dus de sociale cohesie en voorkomen zo ook eenzaamheid en armoede. NDE-centra zijn daarnaast ook een belangrijke aanbieder van sociale werkgelegenheid, zoals stageplekken en participatieplekken.

4. Bevorderen van een participatieve samenleving

NDE-centra spelen een essentiële rol in het bevorderen van een participatieve samenleving. Om Nederland groener, menselijker en toekomstbestendiger te maken moet iedereen kunnen meekomen en kunnen bijdragen aan duurzaamheid. Door gezamenlijke projecten en het ondersteunen van vrijwilligersinitiatieven maken de centra duurzaamheid toegankelijk en toepasbaar. Door vaak op een positieve of ludieke manier aan de slag te gaan, worden bewoners gemotiveerd om actiever betrokken te zijn bij hun omgeving. Gemeenten zijn vaak nog zoekende naar hoe zij dit voor elkaar kunnen krijgen. NDE-centra zijn onderdeel van het lokale netwerk van duurzame en sociale organisaties. Daarom kunnen ze gemeenten helpen bij het creëren van een participatiecultuur en betrokkenheid bij duurzame thema's als biodiversiteit, klimaatadaptatie en circulaire economie.

5. De kracht van de groene omgeving

Natuur- en duurzaamheidscentra bieden een groene plek in de wijk. Recreëren en ontspannen in groene ruimtes heeft bewezen voordelen voor de mentale en fysieke gezondheid. NDE-centra bieden dergelijke plekken, dichtbij en toegankelijk. Dit draagt bij aan het verminderen van stress en het bevorderen van gezondheid en welzijn. Ook spelen NDE-centra een belangrijke rol in het behoud en de bescherming van de biodiversiteit, zowel op de eigen locaties als in de activiteiten die ze organiseren. Dit is niet alleen belangrijk voor de natuur zelf, maar ook voor toekomstige generaties die afhankelijk zijn van gezonde ecosystemen voor schone lucht, water en voedsel.

6. Ondersteuning van het onderwijs

Voor alle scholen ligt, onder andere vanuit burgerschapsonderwijs, een belangrijke taak om duurzaamheid te integreren in het onderwijs. Onder leerkrachten en docenten is een groeiende behoefte aan ondersteuning op het gebied van lesmateriaal, gastlessen en werkvormen om duurzaamheid effectief te onderwijzen. NDE-centra kunnen deze ondersteuning bieden door hun uitgebreide kennis en lokale netwerk. Bovenal hebben scholen behoefte aan een makelaar

die samenhang brengt in de veelheid van materiaal en projecten. Naast de duurzaamheidseducatie zijn steeds meer NDE-centra ook gesprekspartner voor schoolleiders en koepels. Zo helpen ze de school door de opties op het gebied van bijvoorbeeld de schoolomgeving, curriculum en beleid te navigeren. Hiermee verlichten zij de werkdruk van leerkrachten en dragen ze bij aan een meer geïntegreerde en effectieve vorm van duurzaam onderwijs.

7. Van landelijk naar lokaal

Gemeenten maken de vertaalslag van landelijk duurzaamheidsbeleid en duurzame doelen naar lokaal. NDE-centra helpen hierbij en geven praktische uitvoering aan landelijke duurzaamheidsdoelen op gebied van bijvoorbeeld klimaatadaptatie of circulaire economie. Ook voor bewoners helpt een NDE-centrum die vertaalslag te maken. De SDG's, een IPCC-rapport of de jaarlijkse UN-COP zijn voor veel inwoners een 'ver van hun bed-show'. Een lokaal NDE-centrum laat hun zien hoe duurzaamheid er voor hen uit kan zien en betreft hen hierbij op een toegankelijke manier.

Koester en investeer in de impact van NDE-centra

Lokale natuur- en duurzaamheidscentra zijn geworteld in de samenleving en van onschatbare waarde voor Nederland. Ze bevorderen sociale cohesie en betrokkenheid, verbeteren gezondheid en welzijn, bieden een plek om ervaringsgericht te leren, beschermen de biodiversiteit en stimuleren duurzaam gedrag.

NDE-centra zijn cruciaal voor het realiseren van duurzame inspanningen op zowel lokaal als nationaal niveau. Bezuinigingen ondermijnen niet alleen lokale organisaties, maar ook landelijke en internationale duurzaamheidsdoelen. We moeten juist investeren in het behouden en versterken van NDE-centra. Niet alleen voor het huidige welzijn van inwoners, maar ook om toekomstige generaties een groener, menselijker en toekomstbestendig Nederland te bieden.

Bij onze vereniging [Gemeenten voor Duurzame Ontwikkeling](#) zijn 80 gemeenten en 140 NDE-centra aangesloten. GDO is partner van [SME](#) en [vSKBN](#).